

Activitatea economică externă a Spaniei și locul său în economia europeană și mondială

Alexandru GRIBINCEA,
doctor habilitat în științe economice, profesor universitar,
Academia de Administrare Publică

Eugeniu JOSAN,
manager, B.C. Moldova-Agroindbank S.A.

SUMMARY

The globalization of international relations and global economic cooperation is a natural process, that involves strengthening the relationship and interaction of the main directions and components of the development of the world community. Rapid growth in the volume and diversity of the world economic intercourse, accompanied by increasing economic interdependence of the countries worldwide – appears the essence of the process, which is usually called globalization of the world economy. The process of globalization of world economic relations does not preclude the expansion and intensification of economic activity at regional level, including active involvement in large-scale international mutual exchange of administrative units of individual countries.

The economy of Spain over the past decade has experienced major changes: it has transformed from the second tier country to the country with high standards of living and social protection, as well as advanced technology. The process of globalization in recent years has had an extremely positive impact upon the Spanish economy. The country's economy at the moment is export-oriented, high-tech, internationalized and competitive.

Keywords: *Spain, agricultural sector, minifundia, foreign economic activity, subsidies.*

REZUMAT

Globalizarea relațiilor internaționale și a cooperării economice la nivel mondial este un proces firesc, care presupune consolidarea relațiilor și interacțiunea dintre principalele direcții și componentele dezvoltării comunității mondiale. O creștere rapidă a volumului și a diversității relațiilor economice mondiale, însoțită de creșterea interdependenței economice a țărilor din toată lumea, apare esența procesului, care este, de obicei, numit globalizarea economiei mondiale. Procesul de globalizare a relațiilor economice mondiale nu se opune extinderii și intensificării activității economice la nivel regional, inclusiv implicării active la scară largă de schimb reciproc internațional de unități administrative ale fiecărei țări în parte.

Economia Spaniei a cunoscut în ultimul deceniu schimbări majore. Aceasta s-a

transformat dintr-o țară slab dezvoltată într-o țară cu standarde ridicate de viață și de protecție socială, precum și o tehnologie avansată. Procesul de globalizare a avut în ultimii ani un impact extrem de pozitiv asupra economiei spaniole. Economia țării în acest moment este orientată spre export, high-tech, internaționalizată și competitivă.

Cuvinte-cheie: *Spania, sectorul agricol, minifundia, activitatea economică externă, subvenții.*

Globalizarea relațiilor internaționale și a legăturilor economice mondiale este un proces legitim, care constă în intensificarea relațiilor reciproce și a influenței reciproce a direcțiilor principale și a părților componente ale dezvoltării comunității mondiale: a diverselor sfere ale vieții sociale și a activității în domeniul relațiilor internaționale, precum și a diversilor factori și sfere ale economiei în domeniul relațiilor economice mondiale. În sensul larg, este vorba despre interacțiunea polifactorială a diverselor fenomene ale vieții internaționale (economice, morale, de drept, sociale, politice, etnice, religioase, psihologice etc.). Creșterea ascendentă a volumelor și a diversității relațiilor economice mondiale, acompaniate de intensificarea interdependenței economice a țărilor lumii, constituie esența procesului pe care ne-am obișnuit deja să-l numim globalizare a economiei mondiale. Ca urmare, se formează un sistem economic relativ integral, care cuprinde, practic, teritoriul întregii planete și dictează propriile reguli de joc economiilor naționale.

O contribuție esențială la elaborarea ideilor globalizării au adus astfel de savanți, cum ar fi laureatul Premiului Nobel, profesorul american, Paul Krugman, fostul Secretar General al ONU, Kofi Annan, fostul director general al OMC, Panitchpakdi Supachai, președintele Băncii Mondiale, James Wolfensohn, și alții.

Fenomenul globalizării depășește cadrul pur economic și exercită o influență considerabilă asupra tuturor sferelor activității social-politice – asupra politicii, ideologiei și culturii. El va juca în mod incontestabil un rol determinant în dezvoltarea mondială a

sec. al XXI-lea, va imprima un impuls vizibil formării noului sistem al relațiilor economice și politice internaționale. Dacă ar fi să pornim de la caracterul obiectiv al procesului globalizării, urmează să identificăm acei factori de bază care determină acest proces. În conformitate cu investigațiile acestor savanți, îi putem evidenția pe următorii dintre aceștia:

- *tehnico-productiv* – creșterea bruscă a proporțiilor de producție, formele internaționale de realizare a acestora (TNC), nivelul calitativ nou al mijloacelor de transport și al telecomunicațiilor, care asigură difuzarea rapidă a mărfurilor și serviciilor, a resurselor și ideilor cu aplicarea lor în cele mai favorabile condiții;

- *economic* – concentrarea și centralizarea nemaivăzută a capitalului, formele organizatorice, cadrul de activitate al cărora depășesc hotarele naționale, capătă un caracter internațional, contribuind la formarea unui spațiu unic de piață;

- *informațional* – modificarea radicală a mijloacelor de comunicare profesională, de schimb al informației economice și financiare, care creează posibilități de soluționare operativă, oportună și eficientă a sarcinilor de producție, tehnico-științifice și comerciale nu mai rău decât în cadrul unor țări aparte;

- *științifico-tehnologic*, determinat de avantajele economice privind utilizarea nivelului tehnico-științific, tehnologic și de calificare avansat în domeniile respective ale țărilor de peste hotare pentru aplicarea rapidă a noilor soluții cu cheltuieli relativ mici;

- *sociologic*, care se manifestă în dimi-

nuarea rolului deprinderilor și tradițiilor, relațiilor sociale și obiceiurilor, în depășirea închistării naționale, ceea ce sporește mobilitatea oamenilor în sens teritorial, spiritual și psihologic, contribuie la migrația internațională;

- *politic*, care constă în diminuarea rigidității frontierelor de stat, extinderea libertății circulației cetățenilor, a mărfurilor, serviciilor și capitalului;

- *ecologic*, care determină conjugarea eforturilor comunității mondiale, consolidarea resurselor, coordonarea acțiunilor în diverse sfere. Printre alte probleme globale ale contemporaneității, el exercită o influență deosebită asupra procesului globalizării.

Procesul globalizării relațiilor economice mondiale nu exclude extinderea și intensificarea activității economice la nivel regional, inclusiv antrenarea în schimbul internațional reciproc activ și de proporții al formațiunilor administrative ale unor țări aparte. Pe de o parte, aceasta urgentează globalizarea planetară, iar pe de altă parte – se manifestă ca o frână cunoscută, care contribuie la intensificarea izolării regionale de grup, la apariția unor contradicții noi și la aprofundarea concurenței.

Nivelul și caracterul penetrării unei sau altei țări a relațiilor economice mondiale, întâi de toate a comerțului internațional, sunt determinate, din câte se știe, de un șir de factori economici. La cei mai importanți dintre aceștia sunt atribuiți, de obicei, volumul potențialului economic, stadiul de dezvoltare tehnico-economic, asigurarea cu resurse naturale și gradul de încadrare în rețelele informațional-computerizate mondiale.

Caracteristica generală a economiei Spaniei. Economia Spaniei a suportat pe parcursul ultimilor zece ani modificări considerabile: ea s-a transformat dintr-o țară subdezvoltată într-o țară cu un nivel avansat de viață și de protecție socială, cu tehnologii progresiste. Procesul globalizării din ultimii ani a exercitat asupra economiei spaniole o influență pozitivă extraordinară. Economia țării este orientată la ora actuală spre export, dispune de tehnologii avansate, este internaționalizată și competitivă.

La începutul anului 2015, FMI a făcut unele previziuni privind dezvoltarea economiei spaniole. În 2015 PIB-ul Spaniei urmează să crească cu 2%, ceea ce este cu 0,3% mai mult decât se preconiza anterior. Previ-

Fig. 1. Dinamica inflației în zona euro în anul 2013.

Sursa. Eurostat, 2014.

Tabelul 1

Structura PIB-ului Spaniei pe ramuri (anii 2008-2013, %).

Anii	2008	2012	2013
<i>Total</i>	100,0	100,0	100,0
Agricultura, efectivul de animale, pescuitul și silvicultura	2,5	2,5	2,4
Industria	15,9	15,5	15,9
Construcțiile	10,6	8,3	7,2
Serviciile	62,6	65,4	65,8
Impozitele	8,5	8,3	8,8

Sursă. Institutul Național de Statistică al Spaniei.

ziunea creșterii economice a Spaniei pentru anul 2016 rămâne la nivelul de 1,8%.

FMI și-a modificat de nenumărate ori pe parcursul ultimelor 12 luni pronosticurile sale în ceea ce privește avansarea economiei spaniole înspre mai bine. Ca urmare, pronosticul FMI pentru anul 2015 a coincis cu așteptările autorităților Spaniei, care prezic, de asemenea, o creștere de 2,0% a PIB-ului. Între altele fie spus, estimările guvernului spaniol pentru anul 2016 sunt și mai optimiste, anunțând o creștere de 2,3%.

Cea mai mare importanță pentru economia țării o are în sectorul serviciilor *ramura turismului*. În anul 2013 Spania a ocupat locul al treilea în lume în ceea ce privește numărul de turiști străini primiți anual, cedând doar Franței și SUA. În perioada examinată, în Spania s-au aflat 60,6 milioane de turiști străini, ceea ce este cu 5,6% mai mult decât în anul 2012, iar veniturile de la turismul internațional au sporit cu 9,6%, constituind 59,1 mlrd. euro. Cheltuielile medii pe zi ale unui turist străin au constituit 109 euro, ceea ce este cu 3,3% mai mult decât în anul 2012. Partea principală a profitului o dețin hotelurile – 38,6 mlrd. euro sau 65% din volumul total de câștiguri. Cea mai mare parte a turiștilor, care vizitează

țara (91%), revine pe seama Cataloniei, Balyar, Canare, Valencia și Madrid. Catalonia, care este de mai mulți ani lider în rândul comunităților autonome ale Spaniei în ceea ce privește numărul de vizite ale turiștilor străini, a fost vizitată în anul trecut cu 1,14 mil. de turiști mai mult decât în anul 2012. Numărul locuitorilor din Marea Britanie – principalul furnizor de turiști – a căror cotă constituie 23,6%, a sporit cu 5,2% comparativ cu indicatorii anului 2011 și a constituit 14,3 mil. de persoane. Numărul turiștilor din Germania (16,2%) a crescut în anul trecut cu 5,8%, iar numărul turiștilor din Franța (cota constituie 15,7%) a sporit în anul trecut cu 6,9%. Continuă să crească numărul vizitelor turistice din Rusia, în anul 2013 Spania a fost vizitată de 1,5 mil. turiști din Rusia. În anul 2012 sporul numărului vizitelor turistice din Rusia a constituit 31,6%.

Activitatea corporațiilor spaniole în lume. Activitatea economică externă a Spaniei este concentrată pe exportul capitalului. Ultimii treizeci și ceva de ani ai secolului trecut se caracterizează prin suprimarea oricăror restricții în acest domeniu. Investițiile străine directe au crescut în această perioadă aproape de zece ori. Spania face parte la ora actuală din numărul

celor mai mari investitori din lume. Cea mai importantă direcție a activității sale economice externe continuă să rămână regiunea europeană. Cota Europei în investițiile străine directe în Spania a crescut spre mijlocul deceniului actual până la 70,5%.

Investițiile sunt aplicate, în principal, în astfel de sectoare moderne și tehnologizate, cum ar fi energetica, telecomunicațiile și sfera bancară etc. În plan geografic, aceasta se prezintă astfel: Portugalia, Franța, Marea Britanie, Italia, Olanda și Luxemburg. O activitate destul de intensă desfășoară în Spania compania electroenergetică a țării „Endesa”. Spre sfârșitul deceniului actual ea a ocupat locul al treilea în ceea ce privește producția de energie electrică în Spania. Printre cele mai mari bănci și companii, în afară de „Endesa”, am mai putea numi „Telefonica”, „Banko Bilbao Biskaia Arhentaria”, „Banko Santander Sen”.

Una dintre cele mai mari companii spaniole de producere a uleiului de măsline, „Cuetara”, controlează la ora actuală peste douăzeci la sută din producția și desfacerea uleiului de măsline după obținerea posibilității de a controla două dintre cele mai mari companii de profil. La mijlocul deceniului curent ea a efectuat una dintre cele mai importante afaceri în Europa, procurând pachetul acțiunilor de control ale uneia dintre primele companii britanice, „O2.” Una dintre principalele producții spaniole „Puleva S. A.” a procurat pachetul de acțiuni de control al companiei de profil din Franța, „Panzani”, după ce s-a situat pe locul al șaselea în ratingul celor mai mari companii agroalimentare din Europa. Una dintre cele mai mari companii spaniole, „Telefonica”, controlează o treime din piața europeană a mijloacelor telecomunicațiilor mobile.

Un loc vizibil în activitatea băncilor și corporațiilor spaniole îl ocupă vecina de pe insula Iberică, Portugalia. Aici pătrund foarte activ pe piață băncile spaniole. Pe lângă cele mai mari instituții financiare,

cum ar fi „Banko Santander Sectral Ispano”, își intensifică activitatea și companii mai mici, cum ar fi, de exemplu, „Banko Sabadel”, care a pătruns în grupul financiar, care controlează un sfert din sectorul financiar al Portugaliei. Pe lângă sectorul bancar, colaborarea celor două țări se desfășoară în sfera creării întreprinderilor mixte. Firma spaniolă „SOS”, care se specializează în producția orezului, a intrat în cel mai mare holding portughez, „SIPA”, care și-a pus sarcina de a pătrunde pe piața de profil a Americii Latine. Capitalul mixt se formează actualmente în cele mai diverse sectoare ale economiei portugheze, în primul rând, în industria ușoară, alimentară, a materialelor de construcție și altele. În general, pe teritoriul țării se numără peste trei mii de corporații cu participarea Spaniei. Astfel, Spania ocupă cea de-a cincea poziție în lista celor mai mari exportatori de capital în economia țării vecine. O treime din astfel de ramuri, cum ar fi cea textilă, de confecții, metalurgia și construcțiile, se află sub controlul întreprinderilor spaniole.

Pe lângă astfel de sfere, cum ar fi telecomunicațiile (în special, activitatea în comun a Spaniei, Portugaliei și Braziliei), în prim-planul intereselor reciproce apare sectorul energetic. Astfel, a fost creat fondul comun spaniol-portughez „MIBEL” (2006). În principiu, la ora actuală lumea este martorul unui spațiu economic iberic unic, iar la aceasta contribuie situația specifică a acestor două țări în Uniunea Europeană.

Una dintre cele mai importante direcții ale activității economice externe a corporațiilor spaniole continuă să fie America Latină. În condițiile rolului crescând al punții de legătură dintre Europa și America Latină, importanța Spaniei în economia mondială se intensifică la ora actuală. În deceniul curent, 90 la sută din investițiile spaniole în regiune țin de cele mai mari 12 corporații spaniole. Sfera aplicării intereselor spaniole în regiune este foarte diversă. Totodată, toate acestea se asociază în baza

principalei caracteristici – acestea sunt sferele, care sunt competitive și în care sunt direcționate investițiile de capital ale businessului spaniol mic și mijlociu. America Latină este o piață firească în creștere pentru potențialul economic spaniol care se află într-o creștere și mai mare. Principalul impuls îl constituie cota crescândă a țărilor Americii Latine în activitatea economică externă a Spaniei. Anume în America Latină se confruntă interesele economice externe ale SUA și Spaniei. Cu toate că influența Spaniei se extinde în regiune tot mai mult, ea face tot posibilul ca acolo, unde se poate, să-și depășească concurentul său principal – SUA. Este evidentă la ora actuală și intensificarea prezenței în regiune încă a unui adversar al Spaniei – al Chinei.

Atrage atenția asupra sa rolul companiei spaniole „Telefonica”, ale cărei investiții capitale totale în regiune au constituit în ultimii douăzeci de ani peste 40 mlrd. de euro. Spre sfârșitul deceniului al treilea ea controlează deja $\frac{3}{4}$ din piața serviciilor de profil ale țărilor latinoamericane. În urma afacerii de procurare a acțiunilor companiei americane „Bell-South”, compania spaniolă a beneficiat de accesul la o amplă rețea de clienți din Peru, Columbia, Venezuela, Ecuador, Guatemala, Uruguay, Nicaragua, Argentina, Panama, Chile într-un număr de 10,5 mil. de oameni. La ora actuală, corporația spaniolă dispune de peste 40 mln. de clienți ai mijloacelor de telefonie mobilă și a devenit cea de a patra putere în lista liderilor mondiali pe piața de profil.

În prezent, geografia colaborării se extinde și cuprinde, practic, toate țările regiunii. Devine tot mai evidentă, în calitate de obiect de aplicare, Cuba. Spre sfârșitul deceniului al treilea, Cuba a ieșit înaintea ceea ce privește volumul investițiilor, cedând locul doar Braziliei și Mexicului. Businessul spaniol s-a stabilit în majoritatea ramurilor de pe Insulă. Este vorba, în primul rând, de construcții, turism, complexul agroindustrial, precum și telecomunicații, energetică,

biotehnologii, sfera financiară. Corporațiile spaniole dețin poziții sigure în zonele economice libere. Volumul investițiilor capitale spaniole constituie în ele mai mult de o treime.

America iberică este un cap de pod firesc al capitalului spaniol pentru a înainta în alte regiuni ale lumii, în special, în Africa și în Asia.

Asia atrage tot mai mult atenția investitorilor spanioli. La începutul noului mileniu, în prim-plan a apărut China. În a doua jumătate a deceniului în curs volumul investițiilor acumulate în această țară a depășit suma de 1 mlrd. de euro. Aici funcționează peste două sute de corporații și bănci. În calitate de exemplu putem menționa complexul agroindustrial „Mondragon”, „Panrico”, „Ribera del Duero”, precum și sectorul textil „Doghi.” Vom menționa că China constituie un exemplu că în Asia, spre deosebire de alte regiuni, există businessul spaniol mic și mijlociu.

În afară de China, un obiect important al investițiilor spaniole continuă să fie Japonia. Investițiile spaniole acumulate constituie 650 mil. euro (circa 1% din investițiile capitale spaniole peste hotare). Sfera intereselor spaniole o constituie ramurile tehnologiilor avansate, în principal – energetica și ramura informațională.

De rând cu China și Japonia, una dintre cele mai mari zone de aplicare a capitalului spaniol îl constituie India. La ora actuală acolo sunt înregistrate peste patru sute de corporații spaniole. De sfera intereselor businessului spaniol țin cele mai diverse sectoare ale economiei indiene. Vom numi doar cele mai importante dintre ele: industria automobilelor și cea ușoară, producerea materialelor de construcție, băncile, energetica, complexul agroindustrial. Actualmente, Spania face parte aici dintre primii zece investitori.

Corporațiile spaniole manifestă un mare interes față de Statele Unite ale Americii. Este suficient să aducem un exemplu. La

mijlocul primului deceniu al acestui secol (timp de numai doi ani) volumul total al investițiilor spaniole a crescut de două ori și a constituit 4 mlrd. euro. Potrivit estimărilor experților, piața SUA are o mare perspectivă și din punctul de vedere al faptului că spre mijlocul actualului secol fiecare al patrulea locuitor al țării va vorbi limba spaniolă și va fi de sorginte „latină.” Corporația spaniolă „Telefonica” pătrunde și aici activ pe piața americană. Potrivit estimărilor observatorilor, aceasta controlează circa 40 mil. de cumpărători de limbă spaniolă ai tehnologiilor informaționale. Cele mai tentante pentru companiile spaniole sunt telecomunicațiile, asigurările, băncile, construcțiile, complexul agroindustrial, energetica și industria ușoară. Corporațiile spaniole încep să pătrundă în sectoarele cu tehnologii dintre cele mai avansate ale tehnologiei americane – construcția avioanelor și altele. De menționat că spre piața americană s-au orientat, de asemenea, companiile mici și mijlocii. La ora actuală ele constituie 10% din numărul firmelor americane similare.

Încă o direcție importantă a activității corporațiilor spaniole continuă să rămână continentul african. O sferă de cea mai mare atenție rămâne pentru ele Africa de Nord. Astfel, de exemplu, pe teritoriul Marocului acționează, cel puțin, cinci sute de corporații spaniole. Volumul total de investiții în regiunea Africii de Nord constituie 3 mlrd. euro. Un proiect foarte ambițios este conducta de gaze Spania-Alger, care urmează a fi construită pe fundul Mării Mediterane. Proiectul respectiv urmează să fie finalizat în anul 2011. Firma spaniolă „Repsol” a câștigat concesiunea cu participarea celor mai mari firme din lume, rezervându-și dreptul de a explora, a exploata și a valorifica zăcămintele de gaze din Alger, suprafața teritoriului căruia constituie 40 mii km. Se presupune că gazele vor fi exportate nu numai în Spania, dar și în alte țări ale Uniunii Europene. Firma spaniolă

continuă elaborarea unor noi proiecte principiale în Guineea Ecuatorială, Sierra Leone și în alte țări africane.

Capitalul spaniol în Europa de Est și în țările CSI. La ora actuală, Spania întreprinde tentative de a stabili relații economico-comerciale eficiente cu noile țări-membre ale UE de după extinderea acestei organizații și ale CSI. Spania a stabilit relații speciale cu Rusia, care se caracterizează printr-un dialog politic și o dezvoltare insuficientă a relațiilor economice și comerciale.

Dintre noile state-membre ale Uniunii Europene se evidențiază Polonia. Volumul investițiilor spaniole în această țară a depășit spre mijlocul deceniului în curs suma de 1,6 mlrd. euro. De menționat că acesta este cel mai înalt indicator pentru acest grup de țări. Cu această țară au fost stabilite relații absolut speciale și în sfera politică: ambele țări s-au pronunțat în repetate rânduri de pe aceleași poziții într-un șir de probleme ale Uniunii Europene. Vom sublinia că Spania devine un concurent firesc pentru majoritatea țărilor Europei Centrale și de Est care au aderat la UE.

S-au confirmat temerile Spaniei în ceea ce privește comutarea atenției Bruxellesului în sensul priorităților în cazul beneficiarii de subvenționarea fondurilor structurale. După toate probabilitățile, Spania va pierde întâietatea în lista beneficiarilor de aceste fonduri. Pe primele poziții ale acestui indicator se situează fostele țări ale lagărului socialist. Mai curând, Polonia va beneficia la începutul celui de-al doilea deceniu al acestui secol de 60 mlrd. euro la această poziție, depășind, astfel, Spania. Astfel de bănci, cum ar fi „Banko Centader Central Ispano” și „Banko Bilbao Biscaya Arhentaria,” își direcționează creditele într-un șir de ramuri cu tehnologii avansate din fostele țări socialiste ale Europei de Est, în special, în Polonia.

Investițiile capitale spaniole se prezintă în spațiul ex-sovietic (cu excepția Rusiei) destul de modest. Din câte se observă, cel

mai vizibil rol printre corporațiile spaniole îl joacă compania spaniolă „Repsol”. Aceasta și-a direcționat investițiile în explorarea unui mare zăcământ de petrol, „Bayahaninsk” din Kazahstan. Cota participării companiei spaniole constituie 60%. Aceeași corporație a început explorarea zăcământului de petrol din Azerbaidjan („Kurdași”) – aici participarea spaniolilor este evaluată la 58%.

Deși există criza economico-financiară, sistemul bancar spaniol a demonstrat rezistență în ceea ce privește supraviețuirea și adaptarea la noile condiții. Pe parcursul ultimilor trei decenii sistemul financiar al

țării a elaborat o flexibilitate și capacitate cunoscute de a regenera. Astfel de bănci, cum ar fi „Banko Bilbao Biskayalspano” și „Banko Centader Central Arhentaria”, și-au sporit în mod considerabil activitatea lor profesională atât în țară, cât și peste hotarele sale. Aceste două bănci dintre cele mai mari s-au înarmat cu noile forme ale tehnologiilor bancare, și-au extins geografia intereselor, în special s-a intensificat evident activitatea băncilor în America Latină. Planurile celor mai mari bănci spaniole prevăd consolidarea acestora pe noi direcții – Europa Centrală și de Est și țările CSI.

BIBLIOGRAFIE

1. Communications Departament. Madrid. – 2008. – № 7. – P. 18-19.
2. International Financial Statistics UN. / IMF. – July 2004. – P. 484; World Development Indicators Database. UN / World Development Bank, August 2003. [On-line]: <<http://databank.worldbank.org/data/views/variableselection/selectvariables.aspx?source=world-development-indicators>>.
3. ICEX 2003. [On-line]: <http://www.icex.es/icex/cda/controller/pagelCEX/0,6558,5518394_5518974_5536731_0_0_-1,00.html>.
4. Ibell P. Las relaciones economicas entre Espana y Estados Unidos.// ARIN. – 2004. – № 197.
5. Ministerio de industria, turismo y comercio. Registro de Inversiones Exteriores. [On-line]: <<http://www.detairex.comercio.es>>.
6. Registro de inversiones Exteriores. [On-line]: <http://datainvex.comercio.es/principal_invex.aspx>.
7. III Cumbre Hispano-Polaca. [On-line]: <<http://www.lamoncloa.es>>.
8. EEE Inuevo Gobiernode Euskadi, 2009. [On-line]: <http://www.Lehendakaritza.ejgv.euskadi.net/r48-454/es/contenidos/informacion/06_revista_euskaletxeak/es_ee/adjuntos/87_c.pdf>.

Prezentat: 28 septembrie 2015.

E-mail: agribincea@mail.ru